

Emlékezés Tímár Mátéra

„Ne félj a világtól,
Csak az ismeri önmagát, aki a világ fölé hajolt egyszer,
Látott mélységet és magasságot,
És nem szédült el.”

Talán éppen Márai Sándornak ezek az örök érvényű sorai üzenetével, amikor május kibontja a legszebb virágait, és zöldbe öltözteti a határt, immár öt éve szólít találkozásra a hazai harangszó.

Az idén kissé megkésve, már a nyári érlelés kezdetén, az iskolaév zárása után találkozunk, amikor a határ zöldjét már tengerré festette át a nyári nap sugára. Feszültség, várakozás, reménység, beteljesedés, de sohasem „elszédülés” a mindenkori sereglésünk sorsa. Feszültséggel teli rohanó munkás napok után reményteli várakozással érkezünk a szélrőzsa minden irányából, hogy amikor összetalálkozunk a hétköznapi rohanását jelentő otthonából szívünket, lelkünket az emlékezés, a felidézés itthonába emeljük. Ilyenkor a jelen pár órára átadja helyét a múltnak, a gyakran már fel nem lelhetőnek, hogy aztán ez a múlt adjon erőt és kitartást, lelki többletet a holnapnak, a jövőnek az újabb találkozásokig. Sorsok villannak fel, képek tolnak elénk, magukba hordozva az emberi lét örömeit, bánatait, a múlandót és az örökkévalót. A múlt és jelen valósága, a megdolgozott, megszenvedett jövő van ezekben a pillanatokban.

A szeretet és az emlékezés percei ezek. Ilyenkor lelkünkben valamennyien megkondítjuk gyermekkorunknak azt a bizonyos kisharangját, amit már csak mi és csakis mi őrzünk belül.

Konduljanak hármat:

-egyét halottainkért,
-egyét értünk, hogy e falunak, e városnak mindig legyen számunkra üzenete, s hogy szülőföldünknek adósai sohase maradjunk,
-és végül egyet, az utánunk jövőkéért, a bennük szépülő holnapért, hogy ezt visszahangozva, ezt nyugtázva csendüljön rá mindig a hazai harangszó.

Ma nemcsak találkozunk, nemcsak emlékezünk, de az emlékezésnek, az egybetartozásnak, a közös akaratnak szobrot is állítunk.

Tímár Mátéra, Endrőd nagy szülöttére, a költőre, íróra, a falu regénybeálmodójára, a baráti kör volt elnökére emlékezünk, alig pár héttel halálának második évfordulója után. A készülődés jegyében talán több idő jutott ezeknek az irodalmi alkotásoknak átolvasására, a mással össze nem téveszthető történetek, képek és hangulatok felidezésére. Újra átélhettük e regények, elbeszélések alapján a gyerekkor Endrődjének atmoszféráját, amely mindig a néplélek szépségének és esendőségének foglalata volt, talán nem túlzás, a világ egy kitüntetett pontja, ahol minden megtörténhet, és mi tudjuk, hogy valóban minden meg is történt, ami fontos lehet egy ember életében; a harc és az árulás, az önfeláldozás és megnyomorítás, az elnyomás és felszabadulás, a játék és a halál.

Ez az a falu, ez az a város, melyet azért választott az író magának, hogy az valamennyiünk, hogy az mindenki lelki lakóhelyévé váljék a regényeken megformált alakok megfogó egyéniségén, odakötő életén keresztül. A sors ajándéka ez, de természetesen a felismerés és a vállalás is.

Endrődöt, a „falut”, ezt a létezett, de talán már nem is létező, mégis a lelkünkben kitörölhetetlenül élő érzést és szellemiséget, különös, meghatározó meghatározatlanságot, ami mégis valóság, két szóval lehet csak kifejezni: szülőföld és szülőtáj. Ma, amikor a múltba

nézünk, de a jövőbe tekintünk, amikor a halállal szembe az életet állítjuk, amikor az ünnepség végén a szoborról lehull majd a lepel, s megszólal a déli hazai harangszó – mit hallgatni nem lehet eleget – szívünk zengje vissza:

„Álmodni is, de mindig ide,
a hullámos Körözs mentire,
s ideszánni mindent, ami szép,
végezetül kihűlt tetemét,
ha az élet ideje lejárt
és megidéz az elrendelt halál...”

Ezekkel a gondolatokkal köszöntöm a millenniumi időszak végén, újévezredi első találkozónkon megkülönböztetett tisztelettel Túri-Kovács Béla miniszter urat, Várhegyi Attila urat, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának politikai állam-titkárát, akinek most külön is megköszönöm azt az erkölcsi és anyagi támogatást, melyet a szobor elkészítéséhez nyújtott, és azt a nemes gesztust, hogy jelenlétével valamint avató beszédével emeli találkozónk ünnepi hangulatát.

Köszöntöm Domokos László urat, országgyűlési képviselőnket, Békés Megyei Önkormányzat elnökét, Babák Mihály és Vigh Ilona országgyűlési képviselőket, Dávid Imre urat, Gyomaendrőd város polgármesterét, minden megjelent endrődi, és gyomai, gyomaendrődi, Endrődről elszármazott kedves vendégünket, barátunkat, testvérünket, sorstárunkat.

Isten hozott mindannyiunkat!

Dr. Latorcai János

Megjelent: Városunk 2001. július. címloldal